

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж 1915/21
16.4.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Снежане Живковић, председника већа, Милице Аксентијевић и Маје Чогурић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Владимир Маринков, адвокат из Београда, Кнеза Милоша 52, против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, Косовска 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама парничних странака, изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П 18048/18 од 20.01.2021. године, у седници већа одржаној дана 16.4.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ жалбе тужиоца и тужене као неосноване и ПОТВРЂУЈЕ пресуда Вишег суда у Београду П 18048/18 од 20.01.2021. године, у ставовима првом, другом и трећем изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка, садржано у ставу четвртом изреке пресуде Вишег суда у Београду П 18048/18 од 20.01.2021. године, тако што се ОБАВЕЗУЈЕ тужена Република Србија, да исплати тужиоцу АА из ..., износ од 198.870,00 динара, на име трошкова парничног поступка, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде, под претњом извршења.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Првостепеном пресудом, ставом првим изреке, делимично је усвојен захтев тужиоца и обавезана тужена да му на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од 1.397.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 20.01.2021. године, до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу у којем је тражио да се тужена обавезе да му на име нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе, исплати поред износа досуђеног ставом првим изреке пресуде, износ од још 3.116.500,00 динара, као разлику између досуђеног износа ставом првим изреке пресуде од 1.397.000,00 динара до траженог износа од 4.513.500,00 динара, са законском затезном каматом од 01.09.2010. године до исплате, као и у делу тражене законске затезне камате на износ досуђен ставом првим изреке почев од 01.09.2010. године до 20.01.2021. године, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде материјалне штете проузроковане вођењем

кривичног поступка исплати износ од 769.428,72 динара, са законском затезном каматом од 26.07.2018. године до исплате, као неоснован. Ставом четвртим изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 227.745,00 динара.

Против наведене пресуде парничне странке су благовремено изјавиле жалбе. Тужилац побија пресуду у ставовима другом, трећем и четвртном, што произлази из садржине жалбе, а тужена у ставовима првом и четвртном изреке, обе из свих разлога прописаних одредбом члана 373. став 1. Закона о парничном поступку. Трошкове другостепеног поступка су опредељено тражиле.

Тужилац је одговорио на жалбу тужене.

Испитујући првостепену пресуду, у смислу одредаба члана 386. Закона о парничном поступку – ЗПП (“Службени гласник РС”, бр. 72/11, 49/13 – одлука Уставног суда, 74/13 – одлука Уставног суда, 55/14, 87/18, 18/20), Апелациони суд је оценио да је жалба тужиоца неоснована, а жалба тужене делимично основана.

У спореденом поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тач. 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Супротно схватању израженом у жалби тужиоца, у првостепеном поступку није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП. Изрека пресуде је разумљива, непротивречи сама себи, ни разлозима који су дати у погледу свих битних чињеница, а логично и недвосмислено произлазе из изведених доказа, па пресуда нема недостатака због којих се не би могла испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, пред Вишим судом у Ужицу вођен је кривични поступак против тужиоца због основане сумње да је извршио продужено кривично дело примање мита из члана 367. став 1. и 2. Кривичног законика (КЗ) у саизвршилаштву, у вези члана 33. и 61. КЗ. Тужилац је на основу решења МУП Републике Србије – Сектора унутрашње контроле полиције 21.12.2009. године задржан у трајању од 48 сати, а решењем истражног судије Окружног суда у Ужицу Ки.бр. 126/09 од 23.12.2009. године одређен му је притвор који је тужиоцу током 2010. године продужаван више пута, да би му решењем Вишег суда у Ужицу Кв.бр. 349/10 од 01.09.2010. године притвор укинут, а пресудом Вишег суда у Ужицу К.бр. 8/17 од 01.03.2017. године, која је потврђена пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1-914/17 од 20.11.2017. године тужилац је ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело које му је стављено на терет. Тужилац је у притвору био 254 дана (од 21.12.2009. године до 01.09.2010. године), а притвор му је одређен и више пута продужаван из разлога прописаних у члану 142. став 1. тачка 2. ЗКП (због опасности од ометања утицајем на сведоке), тачка 3. (због тога што је заједно са другим окривљенима, њих 33, био основано сумњив да је извршио кривично делу у “дужем периоду”) и тачка 5. (због околности да су у својству службених лица од грађана који су прелазили државну границу незаконито узимали корист у новцу или поклонима, што чини посебно тешким околност извршења кривичног дела), а не због опасности од бекства, скривања, непријављивања пребивалишта или боравишта и промене пребивалишта или боравишта. Према изводу из казнене евиденције тужилац није осуђиван. Првих 6 месеци је боравио у просторији од 12 м² са 7 притвореника и 4 кревета, тако да је спавао на поду. Због чињенице да је био полицијски службеник, остали притвореници су се према њему понашали осионо, док су стражари били коректни Након 6 месеци, прешао је у другу просторију где је међу притвореницима било и његових колега полицијских службеника. Током боравка у притвору је имао проблема са сном, те је од

доктора притворске јединице добио лекове, након чега се осећао мало боље. У време притварања је имао 40 година и репутацију поштеног човека, био је ожењен и имао малолетну децу. Супруга и деца су га подржавали, али су деца доживела трауму. Након изласка из притвора велики број пријатеља му је окренуо леђа, постао је нервозан и непријатан према супрузи и деци, због чега је потражио помоћ психијатра који му је преписао терапију, а после дужег времена је успео да функционише без лекова. На посао је враћен у мају месецу 2011. године и радио је на више граничених прелаза. Колеге које нису биле притворене су га након повратка на посао гледале другачије, са њим су комуницирале службено, а не као раније. Тужилац је Министарству правде Републике Србије поднео захтев за накнаду штете 25.04.2018. године.

Наведено чињенично стање утврђено је потпуно и поуздано и оно произлази из доказа у списима, које је првостепени суд правилно оценио у складу са одредбом члана 8. ЗПП. Наводима жалби парничних странака чињенично стање није са успехом доведено у сумњу, а у жалбама нису истицане нове чињенице, нити предлагани нови докази, под условима прописаним чланом 372. став 1. ЗПП.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужилац неосновано лишен слободe у означеном периоду, што није скривио, да је правноснажном пресудом Вишег суда у Ужицу К бр. 8/17 од 01.03.2017. године ослобођен од оптужбе, па је побијаном пресудом одлучио о правичној накнади штете за претрпљене душевне болове и обавезао тужену да му је накнади применом одредаба чл. 18. и 584. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку-ЗКП ("Сл. гласник", бр.72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13, 55/14, 35/19 и 27/21- одлука УС) и члана 200. Закона о облигационим односима – ЗОО. Одлучујући о захтеву за накнаду нематеријалне штете, првостепени суд је имао на уму да је тужилац у време лишења слободe имао 40 година, да није осуђиван, чињеницу да се тада први пут нашао у таквој ситуацији, да је полицијски службеник, услове боравка у притвору, чињеницу да је тужилац имао двоје малолетне деце која су тешко поднела његово притварање, да је до тада уживао одређени углед у средини у којој је живео и радио, да је након хапшења велики број његових пријатеља прекинуо контакт са њим, да је представљен као криминалац, те да ове околности оправдавају досуђивање правичне накнаде у висини од 1.397.000,00 динара. Тужиоцу је на досуђени износ признато и право на законску затезну камату почев од дана пресуђења до исплате, применом члана 277. ЗОО. Преко досуђеног износа, првостепени суд је закључио да је у том делу захтев превисоко постављен и да не одговара значају повређеног добра и циљу коме служи накнада нематеријалне штете, из којих разлога је донео одлуку као у ставу другом изреке побијане пресуде.

Одлучујући о накнади материјалне штете проузроковане вођењем кривичног поступка, првостепени суд је закључио да нису испуњени услови да парнични суд због погрешног обрачуна трошкова, одлучује о недосуђеним трошковима кривичног поступка у парничном поступку, а имајући у виду одредбу члана 262. став 2. ЗКП, због чега је одбио тужбени захтев тужиоца у том делу, те је донео одлуку као у ставу трећем изреке побијане пресуде.

Супротно наводима жалбе тужене, првостепени суд је правилном применом одредабе члана 200. ЗОО, тужиоцу одмерио висину накнаде нематеријалне штете по слободној оцени, сагласно одредби члана 232. ЗПП. Накнадом нематеријалне штете се не може успоставити стање пре неоснованог лишења слободe тужиоца, али ће се досуђеним износом од 1.397.000,00 динара, који представља правичну и одговарајућу материјалну сатисфакцију за трпљења чије се последице не могу отклонити, тужиоцу омогућити да прибави она задовољства и материјална добра која по редовном току

ствари просечан човек не би могао прибавити, ради потпунијег успостављања психичког и емотивног стања нарушеног штетним догађајем. Досуђена новчана накнада сразмерна је трајању и јачини болова, односно значају и обиму повређеног добра и у складу је са циљем коме служи, при чему се досуђивањем другачијег износа накнаде не би остварила сврха накнаде. Околности конкретног случаја и правна природа накнаде неимовинске штете која нема казнени карактер и зависи од економског стања друштва у коме се досуђује, чине неоснованим наводе жалби да је накнада штете прениско (тужилац), односно превисоко (тужена) одмерена. И законска затезна камата на досуђени износ накнаде чија је висина утврђена према критеријумима и вредности новца у моменту доношења побијане пресуде, досуђена је правилном применом материјалног права из члана 277. ЗОО.

Нису основани ни наводи жалбе тужиоца којима се донета пресуда спори у делу у којем је захтев за накнаду нематеријалне штете одбијен, указивањем да првостепени суд није у довољној мери ценио све релевантне околности овог случаја, због чега је досуђени износ неадекватан тужиочевим трпљењима. Околности на које тужилац указује у жалби биле су предмет правилног разматрања првостепеног суда приликом одмеравања висине правичне новчане накнаде. Из тих разлога, становиште је и другостепеног суда да је досуђена новчана накнада сразмерна трајању и јачини болова, односно значају повређеног добра, и у складу са циљем коме служи. Досуђивањем већег износа погодовало би се тежњама које нису спојиве са природом и сврхом ове накнаде, па се наводима жалбе тужиоца законитост и правилност побијане пресуде у том делу не доводи у сумњу.

Без утицаја су и наводи жалбе парничних странака да је накнада прениско (тужиочев навод), односно превисоко одмерена (навод тужене), с обзиром на судску праксу у време пресуђења. Наиме, одредбом члана 145. Устава Републике Србије прописано је да се судске одлуке заснивају на Уставу, закону, потврђеном међународном уговору и пропису донетом на основу закона, док је одредбом члана 1. Закона о судијама, прописано да је судија независан у поступању и доношењу одлука и да суди и пресуђује на основу Устава, закона и других општих аката, потврђених међународних уговора и општеприхваћених правила међународног права. Будући да одлуке судова не представљају обавезујући извор права у Републици Србији, раније донете одлуке у чињенично сличним ситуацијама немају обавезујући карактер за поступање судова у другим случајевима који, иако слични, представљају засебне животне догађаје у којима су различите околности од утицаја на одмеравање правичне новчане накнаде.

Неосновано се жалбом тужиоца указује да је првостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са чланом 3. став 1. ЗПП када је одбио захтев за накнаду материјалне штете проузроковане вођењем кривичног поступка, јер се према наводима жалбе тужбени захтев односи на накнаду штете проистекле из незаконите одлуке, а не на одлучивање о трошковима кривичног поступка. Наиме, како је према наводима тужиоца материјална штета причињена због погрешног обрачуна трошкова кривичног поступка решењем Вишег суда у Ужицу К.бр.8/17 од 21.6.2017. године, тражена материјална штета представља трошкове вођења кривичног поступка који нису досуђени поменутиим решењем. Како се неправилна и незаконита одлука о трошковима кривичног поступка преиспитује у поступку по жалби као законом предвиђеном поступку, те да је по наводима тужиоцеве жалбе то право средство и искоришћено, правилно је одлучио првостепени суд када је одбио захтев за накнаду тражене материјане штете. С тим у вези, одредбом члана 265. став 6. ЗКП прописано је да окривљени и бранилац имају право да потраживање остварују у парничном поступку против Републике Србије, ако захтев за накнаду

нужних издатака и награда не буде усвојен или суд о њему не донесе одлуку у року од 3 месеца од дана подношења захтева. Како је у конкретном случају о трошковима поступка донета правноснажна одлука од стране кривичног суда, то сходно цитираној одредби члана 265. став 6. ЗКП нису испуњени услови да парнични суд о недосуђеним трошковима кривичног поступка одлучује у парничном поступку.

Приликом доношења одлуке о основаности изјављених жалби, другостепени суд је имао у виду и остале наводе у њима истицане, али их није посебно образлагао, сагласно овлашћењу из члана 396. став 1. ЗПП, јер не могу довести до другачије одлуке у овој парници.

Из изложених разлога, Апелациони суд у Београду је одбио изјављене жалбе првим ставом изреке ове пресуде и потврдио првостепену пресуду у ставовима првом, другом и трећем изреке, применом члана 390. ЗПП.

Међутим, првостепени суд је погршено обрачунао трошкове поступка, које је сагласно одредбама чл. 153. и 154. ЗПП тужена дужна да накнади тужиоцу. Стога је применом члана 401. тачка 3. ЗПП, та одлука преиначена ставом другим изреке ове пресуде и тужена обавезана да исплати тужиоцу износ од 198.870,00 динара на име трошкова поступка који се односе на састав тужбе и једног образложеног поднеска (по 11.250,00 динара), на заступање од стране пуномоћника-адвоката на три одржана рочишта (по 12.750,00 динара), на приступ на једно неодржано рочиште у износу од 7.125,00 динара, као и на име судске таксе на тужбу у износу од 75.215,00 динара и на пресуду у износу од 55.780,00 динара, у складу са Таксеном и Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката. Наводи жалбе тужене да је првостепени суд погрешно применио материјално право приликом одлучивања о трошковима поступка нису основани, с обзиром на то да се у конкретном случају, ради о захтеву за накнаду нематеријалне штете, те странци која је делимично успела у парници припада накнада трошкова према висини досуђене правичне накнаде, како је то у конкретном случају правилно обрачунао и првостепени суд.

Имајући у виду да тужилац није успео, док је тужена само делимично успела у поступку по правном леку, и то само у погледу одлуке о трошковима постука, применом члана 165. став 1. у вези са чланом 153. став 1. и 2. ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке ове пресуде.

Председник већа-судија
Снежана Живковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић